

Ο τελευταίος γεωργός (ιστορικό μυθιστόρημα)

Το τελευταίο βιβλίο της τριλογίας ιστορικών μυθιστορημάτων της καταξιωμένης συγγραφέως Γιώτας Κριλή αποκλειστικά στον Κόσμο

Γιώτα Κριλή

Μέρος δεύτερο

Ματωμένες γειτονιές-50

Η Νικολέτα περίμενε με λαχτάρα τα γράμματα του Στέλιου. Της τα έφερνε ο Πέτρος μέσω της γαλλικής πρεσβείας. Οι Αγγλογάλλοι που έλεγχαν τα ταχυδρομεία εφάρμοζαν εξονυχιστική λογοκρισία και αναπόφευκτα καθυστερούσε πάρα πολύ η αλληλογραφία. Ο Στέλιος έγραφε συχνά. Ήταν ενθουσιασμένος με τις προεργασίες για τις εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις, καθώς και με τα εγχειρίδια που δημιουργούσαν για τη διδασκαλία της δημοτικής γλώσσας.

Ήταν ενθουσιασμένος και με την κοσμοπολιτική όψη της Θεσσαλονίκης. Είχε βαλθεί να ξεναγεί τη Νικολέτα στην πόλη με τις πληροφορίες του. Της έγραφε:

«Η εθνολογική σύνθεση του πληθυσμού, σύμφωνα με την απογραφή που έγινε το Μάρτιο του 1916, είναι 68.205 Έλληνες, 61.205 Εβραίοι, 30.000 Μουσουλμάνοι, 4.300 ξένοι, 1.800 Βούλγαροι. Παρότι υπερέχει το ελληνικό στοιχείο, η εβραϊκή παροικία μιλάει ακόμη για την διεθνοποίηση της πόλης.

Όμως, σήμερα δεσπόζει η παρουσία της Αντάντ, υπό την αρχηγία του Γάλλου στρατηγού Σαράιγ, που οι συνολικές δυνάμεις της αριθμούν περισσότερο από μισό εκατομμύριο ανθρώπους από διαφορετικές εθνότητες. Βλέπει κανείς στους δρόμους Σενεγαλέζους, Βορειοαφρικανούς, Ινδοκινέζους, Άγγλους, Γάλλους, Ιταλούς, Σκωτσέζους, Ουαλλούς, Ιρλανδούς, Ινδούς, Κύπριους (η Κύπρος έχει στείλει 25.000 πολεμιστές), Μαλτέζους, Σέρβους (120.000 προήρθαν ανασυγκροτημένοι από την Κέρκυρα), Ρώσους, Αλβανούς, Αμερικάνους, καθώς και νοσοκόμες από τον Καναδά, την Αυστραλία και τη Νέα Ζηλανδία. Δεν μπορείς να φανταστείς αυτή την καταπληκτική πολύμορφη εικόνα ενός κόσμου με ποικίλες εξωτικές φορεσιές και ποικίλους ήχους γλωσσών.

Φυσικά, όλος αυτός ο κόσμος έχει ανάγκη από υπηρεσίες και οι Θεσσαλονικείς έχουν ανασκουμπωθεί να τους τις προμηθεύουν. Έχουν ήδη ανοίξει εστιατόρια, ζυθοπωλεία, ξενοδοχεία, θέατρα, κέντρα διασκέδασης και συνεχίζουν ν' ανοίγουν κι άλλα σ' όλη την πόλη. Τα τυπογραφεία δουλεύουν υπερωρίες για να τυπώνουν τις χιλιάδες καρτ-ποστάλ που ζητούν οι ξένοι στρατιώτες για την αλληλογραφία τους. Επίσης, δημιουργούνται υποδομές για την εξυπηρέτηση των στρατευμάτων. Οι Γάλλοι κοντεύουν να τελειώσουν την κατασκευή του λιμανιού και οι Άγγλοι χτίζουν συνέχεια σιδηροδρομικές γραμμές και πολλά έργα οδοποιίας. Συλλογίζομαι πόσο ευεργετικά είναι όλα αυτά τα έργα για τον άνθρωπο και πονάει η ψυχή μου που όλα γίνονται προς χάρη του πολέμου. Οι αντιφάσεις της ζωής. Μηνέν

Η Θεσσαλονίκη το 1916

κακόν αμιγές καλού. Μου λείπεις...» Άλλοτε έγραφε: «Την Κυριακή βγήκαμε σεργιάνι. Περπατήσαμε τα λιθόστρωτα στενά σοκάκια, μερικά είναι από το μεσαίωνα, άλλα από την τουρκοκρατία, και περάσαμε από πολλούς μαχαλάδες. Η πόλη σφύζει από ζωή. Συναντάς κάθε καρδιάς καρύδι μέσα σ' αυτή την ατέρμονη πολύχρωμη συρροή. Τσιγγάνους, ζητιάνους, ρακένδυτα παιδιά και παράλληλα ένστολους με παράσημα και ατσάλωτες στολές. Στρατιωτικές μπάντες παρελαύναν στους κεντρικούς δρόμους παιανίζοντας εμβατήρια και μουσικές των χωρών τους.»

Έπειτα μαζί με κάθε γράμμα έστελνε και ένα καρτ-ποστάλ από τη ζωή της πόλης και τα αξιοθέατα τοπία και μνημεία της. Έστειλε και μια φωτογραφία του μπροστά στον Λευκό Πύργο. Μόλις την είδε η Ειρήνη αναφώνησε: «Μπαμπιά!» Η Νικολέτα φύσηξε τη μύτη για να συγκρατήσει τη συγκίνησή της. Την πρώτη φορά που διάβαζε γράμμα του την πήρε το παράπονο και η Ειρήνη φοβήθηκε. Έτσι φρόντιζε να τα διαβάξει όταν κοιμόταν η κόρη.

Χαίρονταν όλοι, συγγενείς και φίλοι, με τα νέα του Στέλιου. Τουλάχιστον, στη Θεσσαλονίκη υπήρχε αισιοδοξία και δημιουργία, ενώ η Αθήνα βρισκόταν σε κατάσταση πολιορκίας από δυο επαχθείς δυνάμεις και οι πολίτες της ζούσαν στην κόψη του ξυραφιού.

Από τη μια μεριά, η Αντάντ διαπίστωνε τις συνεχείς μεγάλες μεταφορές πυροβολικού και πολεμοφόδιων προς τη Θεσσαλία, καθώς και τις μετακινήσεις πολυάριθμων βασιλικών αξιωματικών, ιδίως του πυροβολικού, προς τα εκεί και ανησυχούσε για την ασφάλεια των στρατευμάτων της στο βαλκανικό μέτωπο. Επίσης, οι διάφορες μετακινήσεις των ελληνικών πολεμικών πλοίων προκαλούσε φόβους για τον εγγύς αγκυροβολημένο στόλο της. Επομένως, έσφιγγε τα λουριά της κυβέρνησης με τον έλεγχό της στα ελληνικά εδάφη. Από την

άλλη, οι γερμανόφιλες εφημερίδες διατυμπάνιζαν την κάθοδο των Γερμανών, ενώ το παρακράτος των «επιστράτων» καταδίωκε τους Φιλελεύθερους. Συχνά, γιουχάιζαν και έβριζαν στους δρόμους το Βενιζέλο και τον Κουντουριώτη και πυροβολούσαν στον αέρα.

- Είναι ανυπόφερτη η κατάσταση. Φοβάμαι ακόμη και τον ίσκιο μου. Δεν μπορεί ν' αναπνεύσει κανείς με τόση ανασφάλεια. Να πάμε όλοι στη Θεσσαλονίκη.

- Θα ήταν κάποια λύση η Θεσσαλονίκη, Σωκράτη, είπε ο πατέρας του ο Ηρακλής. Όμως, και ν' αποφασίσουμε να πάμε δεν θα μας αφήσουν. Αιχμαλωτίζουν συνέχεια Φιλελεύθερους με την υποψία ότι σχεδιάζουν να φύγουν για τη Θεσσαλονίκη. Προχθές είχαμε ένα επεισόδιο μες στο καφενείο. «Γιατί θες να πας στη Θεσσαλονίκη!» Ούρλιαξε ένας «επίστρατος» καθώς άρπαξε από το γιακά τον αξιωματικό, που έπινε τον καφέ του, και του άστραψε μερικά χαστούκια. Δεν τον άφησαν να μιλήσει. Ήρθε η αστυνομία και αντί να τον βοηθήσει τον συνέλαβε. Κανείς δεν γνωρίζει τι απόγινε ο δυστυχής.

- Εγώ μια φορά έγινα προσφυγίνα, δήλωσε η γιαγιά η κυρα-Μαρίκα. Προτιμώ να πεθάνω στο σπίτι μου.

- Κουμπάρα, να μείνω και εγώ μαζί σας. Φοβάμαι τους Βούλγαρους, ikétepe η Ασπασία.

- Σας παρακαλώ, πάψτε να σκεφτόσαστε την καταστροφή, αναφώνησε η Ερμιόνη.

- Εγώ θα φάω μαγικό βότανο. Θα μεταμορφωθώ σε αρκούδα και θα πέσω σε χειμέρα νάρκη. Μέχρι το επόμενο καλοκαίρι θα 'χει φτιάξει η κατάσταση, ανακοίνωσε η Μαρία.

- Μπράβο, Μαρία! Βρήκες την καλύτερη λύση. Μόνο σαν βγεις από τη χειμέρα νάρκη να θυμηθείς να ξαναγίνεις άνθρωπος γιατί εγώ φοβάμαι τις αρκούδες, είπε ο παππούς και γέλασαν.

Η συνέχεια την άλλη Παρασκευή

Η εθνολογική σύνθεση του πληθυσμού, σύμφωνα με την απογραφή που έγινε το Μάρτιο του 1916, είναι 68.205 Έλληνες, 61.205 Εβραίοι, 30.000 Μουσουλμάνοι, 4.300 ξένοι, 1.800 Βούλγαροι.